

Jumalan lasten yhteys rakkaudessa ja totuudessa

Käsittelen puheessani meidän tavallisten Jumalan omien yhteyttä. Vain aivan kuin sivuten puhun myös siitä yhteydestä, mitä pyritään luomaan eri kirkkokuntien tai järjestöjen kesken.

On varmasti selvää, että hajaannukseen ja epäyhtenäisyyteen on ollut vaikuttamassa vihollinen, saatana. Kuitenkin mielestäni on yhtä selvää se, että sama vihollinen pyrkii luomaan valheyhteyttä. Mitä siis sanon? Eikö kaikki yhteen pyrkiminen olekaan Jumalan mielen mukaista todistusta maailmalle kristittyjen yhteydestä? Ei se ole.

Puheeni päälinja on tämä:

Kristityt, Jumalan lapset, voivat säilyttää keskinäistä yhteyttä vain pysymällä Kristuksessa. Yhteys perustuu yksin Kristuksen työlle ja Raamattu neuvoo meitä tämän Kristuksen vaikuttaman yhteyden säilyttämisessä.

Mikä jää meidän tehtäväksemme?

Meidän tulee oppia tuntemaan Kristusta ja Hänen ristintyötään. Meidän tulee yhä enemmän turvautua kaikessa Kristukseen ja pitää Raamattua arvossa Jumalan sanana.

Kun vaellamme valkeudessa, meillä on armahdus synneistämme ja keskinäinen yhteys.

Huomaammehan aivan käytännössäkin, että esim. kateus tai katkeruus rikkoo yhteyden.

Sopimaton puhe pilaa tunnelman ja keskinäisen yhteyden. Kaikki valheellisuus on pimeyttä.

Mikä ei kunnioita Jumalan sanan totuutta on pimeyttä eikä valkeutta. Saatana itse on valheen isä ja mestari.

1 Joh.1:7: Mutta jos me valkeudessa vaellamme, niinkuin hän on valkeudessa, niin meillä on yhteys keskenämme, ja Jeesuksen Kristuksen, hänen Poikansa, veri puhdistaa meidät kaikesta synnistä.

Kaikki oikea yhteys perustuu Kristuksen Golgatan työlle.

1. Erilaisia yhteyspyrkimyksiä

On paljon näyttävää ja hyvää tarkoittavaa yhteyttä, joka pyrkii ulkonaisesti keräämään eri kristityt yhteen paikkaan. Tarkoitus on osoittaa maailmalle, että kristityt ovat yhtä.

Vaikka tämä hajaannuksemme on hyvin surullista, niin en itse löydä Raamatusta kohtaa, missä tähän toimintaan selkeästi kehoitettaisiin. Sen vuoksi minusta voi hyvällä omallatunnolla pysyä näistä pois, jos itse sisimmässään näin kokee Jumalan edessä.

Erityisen herkkä asia on yhteinen rukous silloin, kun oikeaa Kristuksen Hengen luomaa todellista yhteyttä ei jo ole olemassa.

Itselleni todellinen este on siinä, että osallistujista osa on mukana asioissa, joita en voi millään muotoa pitää oikeana. Kristittyjen yhteyttä korostavissa yhteistapahtumissa ovat yleensä mukana kaikki tahot äärikarismaattisista perinteisiin kristillisiin järjestöihin.

Hyvin monelle omallekin tuttavalle tämä parin viime vuoden kehitys on valtava kiitoksen aihe. Ymmärrän, että Isä rakastaa heitä niinkuin minuakin. Ei ole kyse tästä. Jumala on armahtanut niin minut kuin heidätkin. Rukoilemme varmasti samaan tapaan Suomen puolesta. Rukoilemme ehkä lähes samoin sanoin herätystä omaan maahamme. Tunnustamme omat syntimme Herralle. Pystyn välittämään näistä tutuistani. Isä pystyy vielä paljon enempiin kuin minä pienenä ihmisenä. Hän rakastaa jokaista.

Tilanne on vain niin, että henkilökohtainen hartausharjoitus ja yhteys johtaa vähitellen toisen ajattelutavan hyväksymiseen. Se on myös liittoutumisen yksi tarkoitus. Ei haluta nähdä mitään perustavia eroja. Ei ole merkitystä siltäkään, jos jonkin toiminnan taustalta löytyy selvät okkultistiset juuret. Tällöin kristittyjen yhteyden hinnaksi muodostuu hengelliseen sumuun joutuminen.

Kun asiallisestikin yrittää nostaa esiin jonkin harhaan menneen seikan, vaikkapa selvää okkultismia tai Kristuksen uhrikuoleman viemisen pois keskuksesta, niin yhteen liittoutuneet kristityt puolustavat kovin herkästi toisiaan ja kääntyvät arvostelijaa vastaan ja arvostelijaa arvostelevaan. Kuitenkin on meitä, joiden oma hengellinen rauha Jumalan edessä edellyttää tällaista erilläänoloa kuin esimerkiksi minulla tässä elämäni vaiheessa.

Toinen kristittyjen yhteyden muoto on ekumenia, joka tapahtuu korkeiden kirkollisten edustajien kautta.

Tässä yhteydessä näkyy voimakkaana roomalaiskatolisuuden vaikutukset. Ekumenian myötä on hiipinyt useimpiin Suomen kirkkoihin erilaista yleisuskonnollisuutta ja harhaa. Samoin tekojen korostaminen pelastustienä tulee usein peitetysti esille. Tekohan voi olla myös meditaatio ja muu uskonnollisuuden muoto.

Jumala on aina suurempi kuin me ymmärrämme. Hän voi kutsua ihmisiä uskoon hyvin eri paikoissa ja eri tilanteissa. Jos Jumala kutsuu yhteyteensä hengellisen sumun keskellä, niin se ei tarkoita, ettei Jumala siitä huolimatta tahdo johdattaa lastaan kirkkaaseen ja raittiiseen hengellisyyteen.

Yhteyden ja ykseyden perustana sanotaan olevan Joh.17, Jeesuksen jäähyväispuhe. Siirryn käsittelemään sitä seuraavaksi.

2. Jeesuksen jäähyväispuhe, yhteyden perusta, Joh.17:

1. Tämän Jeesus puhui ja nosti silmänsä taivasta kohti ja sanoi: "Isä, hetki on tullut, kirkasta Poikasi, että Poikasi kirkastaisi sinut; 2. koska sinä olet antanut hänen valtaansa kaiken lihan, että hän antaisi iankaikkisen elämän kaikille, jotka sinä olet hänelle antanut. 3. Mutta tämä on iankaikkinen elämä, että he tuntevat sinut, joka yksin olet totinen Jumala, ja hänet, jonka sinä olet lähettänyt, Jeesuksen Kristuksen. 4. Minä olen kirkastanut sinut maan päällä: minä olen täyttänyt sen työn, jonka sinä annoit minun tehtäväkseni. 5. Ja nyt, Isä, kirkasta sinä minut tykönäsi sillä kirkkaudella, joka minulla oli sinun tykönäsi, ennenkuin maailma olikaan. 6. Minä olen ilmoittanut sinun nimesi ihmisille, jotka sinä annoit minulle maailmasta. He olivat sinun, ja sinä annoit heidät minulle, ja he ovat ottaneet sinun sanastasi vaarin. 7. Nyt he tietävät, että kaikki, minkä olet minulle antanut, on sinulta. 8. Sillä ne sanat, jotka sinä minulle annoit, minä olen

antanut heille; ja he ovat ottaneet ne vastaan ja tietävät totisesti minun lähteneen sinun tyköäsi ja uskovat, että sinä olet minut lähettänyt. 9. Minä rukoilen heidän edestänsä; en minä maailman edestä rukoile, vaan niiden edestä, jotka sinä olet minulle antanut, koska he ovat sinun - 10. ja kaikki minun omani ovat sinun, ja sinun omasi ovat minun - ja minä olen kirkastettu heissä. 11. Ja minä en enää ole maailmassa, mutta he ovat maailmassa, ja minä tulen sinun tykösi. Pyhä Isä, varjele heidät nimessäsi, jonka sinä olet minulle antanut, että **he olisivat yhtä niinkuin mekin.** 12. Kun minä olin heidän kanssansa, varjelin minä heidät sinun nimessäsi, jonka sinä olet minulle antanut, ja suojelin heitä, eikä heistä joutunut kadotetuksi yksikään muu kuin se kadotuksen lapsi, että kirjoitus kävisi toteen. 13. Mutta nyt minä tulen sinun tykösi ja puhun tätä maailmassa, että heillä olisi minun iloni täydellisenä heissä itsessään. 14. Minä olen antanut heille sinun sanasi, ja maailma vihaa heitä, koska he eivät ole maailmasta, niinkuin en minäkään maailmasta ole. 15. En minä rukoile, että ottaisit heidät pois maailmasta, vaan että sinä varjelisit heidät pahasta. 16. He eivät ole maailmasta, niinkuin en minäkään maailmasta ole. 17. Pyhitä heidät totuudessa; sinun sanasi on totuus. 18. Niinkuin sinä olet lähettänyt minut maailmaan, niin olen minäkin lähettänyt heidät maailmaan; 19. ja minä pyhitän itseni heidän tähtensä, että myös he olisivat pyhitetyt totuudessa. 20. Mutta en minä rukoile ainoastaan näiden edestä, vaan myös niiden edestä, jotka heidän sanansa kautta uskovat minuun, 21. että he kaikki olisivat yhtä, niinkuin sinä, Isä, olet minussa ja minä sinussa, että hekin **meissä olisivat**, niin että maailma uskoisi, että sinä olet minut lähettänyt. 22. Ja sen kirkkauden, jonka sinä minulle annoit, minä olen antanut heille, että he olisivat yhtä, niinkuin me olemme yhtä - 23. minä heissä, ja sinä minussa - että he olisivat täydellisesti yhtä, niin että maailma ymmärtäisi, että sinä olet minut lähettänyt ja **rakastanut heitä, niinkuin sinä olet minua rakastanut.** 24. Isä, minä tahdon, että missä minä olen, siellä nekin, jotka sinä olet minulle antanut, olisivat minun kanssani, että he näkisivät minun kirkkauteni, jonka sinä olet minulle antanut, koska olet rakastanut minua jo ennen maailman perustamista. 25. Vanhurskas Isä, maailma ei ole sinua tuntenut, mutta minä tunnen sinut, ja nämä ovat tulleet tuntemaan, että sinä olet minut lähettänyt. 26. Ja minä olen tehnyt sinun nimesi heille tunnetuksi ja teen vastakin, että se **rakkaus**, jolla sinä olet minua rakastanut, olisi heissä ja minä olisin heissä."

Alussa huomaamme, että Jeesus osoittaa rukouksensa Isälle. Samoin käy selvästi ilmi, että juuri ristillä Jeesus kirkastettiin.

Jumalan sana on todella totuus. Ehkä tässä ei edes tarvitse eritellä sitä, onko kyse sanoista, joita Jeesus puhui vai onko kysymys Raamatusta, joka meillä on. Samoin Jeesus itse on tuo Sana. Varmasti voimme todeta, että kaikissa merkityksissään sana puhuu Jumalan ilmoituksesta Kristuksessa.

Jeesus huolehti opetuslapsistaan täällä ollessaan. Samoin Hän tahtoo huolehtia, että me pysymme Hänessä ja pääsemme perille. Täällä Jeesus huolehtii meistä sanansa ja Henkensä kautta. Tässä on seurakuntayhteydellä suuri merkitys.

Yhteys, mistä kappaleemme puhuu, on varmasti yhteyttä, jonka Kristus on valmistanut ristillä. Kun kasvamme Kristukseen, niin kasvamme tässä yhteydessä. Olemme yhtä Kristuksen Hengessä. Jeesus osoittaa Isälle rukouksen, ”**että he kaikki olisivat yhtä, niinkuin sinä, Isä, olet minussa ja minä sinussa, että hekin meissä olisivat**”. Ei tässä ole meille mitään kehotusta ruveta rakentamaan yhteyttä. Se on olemassa siellä, missä ollaan Kristuksessa.

Maailman on tärkeää uskoa, että Jumala lähetti Jeesuksen. Minusta tuntuu, että tässä tarkoitettu

yhteys on myös sitä, että yksimielisesti kerromme evankeliumia, johon liittyy Jeesuksen sovituskuolema. Kerromme, että Raamattu puhuu ennen muuta tästä asiasta. Kristus asuu Henkensä kautta meissä omissaan. Hän itse luo yhteyttä.

Emme ole yhtä, jos sanomamme poikkeaa tästä jollain tavoin. Yhteytemme ei ole fyysistä yhteen paikkaan tuloa, vaan samassa totuudessa ja rakkaudessa pysymistä. Se on Kristuksessa pysymistä.

Joh. 1:3 minkä olemme nähneet ja kuulleet, sen me myös teille julistamme, että teilläkin olisi **yhteys** meidän kanssamme; ja meillä on **yhteys** Isän ja hänen Poikansa, Jeesuksen Kristuksen, kanssa.

Edellisestä käy ilmi, että julistettu ja vastaanotettu sana luo yhteyden. Eikö tämä ole luonnollista, koska olemme syntyneet samasta hengestä.

Meissä on Kristuksen Henki, joka todistaa meidän henkemme kanssa, että olemme Jumalan lapsia. Sinun henkesi todistaa, ja minun henkeni todistaa saman asian, ja koemme olevamme sisaria ja veljiä Kristuksessa.

3. Kristittyjen yhteyden säilyminen (Ef 4)

Otin tähän kohtaan jotain eräästä Matti Väisäsen kirjoituksesta. Käytän hänen oivaltavaa luentorunkoa hiukan hyväkseni.

Seurakunnan vaellusta käsittelee Ef 4–6, jossa kerrotaan, miten uskovien olisi vaellettava, jotta yhteys Herraan ja toinen toisiinsa säilyisi.

Ef. 4 eroaa Jh 17:sta siinä, että se on kristityille osoitettu kehoitus eikä rukous Jumalalle. Ef 4 antaa kristittyjen yhteyden säilymiseksi kaksi neuvoa: 1) totuudessa pysyminen ja 2) rakkaudessa pysyminen (Ef 4:2–3 ja 15):

”Niin kehotan siis minä, joka olen vankina Herrassa, teitä vaeltamaan, niin kuin saamanne kutsumuksen arvo vaatii kärsien toinen toistanne rakkaudessa ja pyrkien säilyttämään hengen yhteyden rauhan yhdyssiteellä: Yksi ruumis ja yksi henki niin kuin te olette kutsututkin yhteen ja samaan toivoon, jonka te kutsumuksessanne saitte; yksi Herra, yksi usko, yksi kaste; yksi Jumala ja kaikkien Isä, joka on oli kaikkien ja kaikkien kautta ja kaikissa” (Ef 4:1–6).

vaan että me, totuutta noudattaen rakkaudessa, kaikin tavoin kasvaisimme häneen, joka on pää, Kristus (Ef 4:15)

The Greek word, **henótes**, used only in Ephesians 4:3 and 4:13, has the meaning of “a state of oneness”.

A. Totuudessa pysyminen

Tarkastelemme ensin totuudessa pysymistä. Paavali kutsuu tässä totuutta rauhan yhdyssiteeksi. Paavalin mukaan kristittyjen yhteyden säilyminen riippuu siis ensikin siitä, sitooko heitä rakkauden ohella yhteen yksimielisyys yllämainituissa totuuksissa. Katsomme näitä totuuksia vähän yksityiskohtaisemmin:

1. ”Yksi ruumis”
2. ”Yksi Henki”
3. ”Yksi toivo”
4. ”Yksi Herra”

Kysymys Jeesuksen persoonasta, hänen jumaluudestaan ja ihmisyydestään on Jumalan pelastusilmoituksen ydin. Raamatun ilmoituksesta poikkeaminen tällä kohdalla turmelee koko Jumalan pelastussanomaa ja johtaa ei vain yhteyden rikkoutumiseen ihmisten kesken, vaan myös Jumalan kanssa ja Kristuksen kanssa ja johtaa koko kristinuskon ulkopuolelle. Näin on käynyt esim. Jehovan todistajille ja mormoneille.

5. ”Yksi usko”

Usko Sanan todistukseen Jeesuksen Kristuksen sovitustyöstä ja uskonvanhurskaudesta syntisen pelastukseksi kuuluvat ehdottomasti hengellisen yhteyden edellytyksiin

6. ”Yksi kaste”
7. ”Yksi Jumala ja kaikkien Isä”

Oppi yhdestä kaikkivaltiaasta Jumalasta kaiken Luojana ja Isänä on mainittu Ef 4. luvussa viimeisenä hengellisen yhteyden edellytyksenä.

Sana ”yksi” toistuu kyseisessä Ef-kirjeen kohdassa seitsemän kertaa. Ei liene sattuma, että hengen yhteyden säilymisen edellytyksenä mainitaan seitsemän totuutta. Seitsemän on Raamatussa täydellisyyden luku

Jatkossa Paavali kertoo, kuinka Jumala on antanut ”seurakuntavirat” sitä varten, että uskovat kasvaisivat Kristuksen tuntemisessa täyteen miehuuteen eikä heitä viskeltäisi kaikissa opintuulissa ja eksytyksissä, vaan heistä tulisi hajottajien sijasta seurakunnan rakentajia. (Ef 4:11–14.)

B. Vaeltaminen rakkaudessa

Kristittyjen yhteyden säilymiseksi Paavali antoi kaksi neuvoa. Totuudessa pysymisen lisäksi hän kehotti vaeltamaan myös rakkaudessa: ”*Että me totuutta noudattaen rakkaudessa kaikin tavoin kasvaisimme häneen, joka on pää, Kristus*” (Ef 4:15).

Rakkautemme tai rakkaudettomuutemme tulee usein näkyviin juuri siinä tavassa, jolla me totuuden esitämme. Efesolaiskirjeen neuvo rakkaudettomuutemme on, että me täytyisimme Pyhällä Hengellä (Ef 5:18).

C. Totuuden ja rakkauden tasapaino

Kolmiyhteinen Jumala on totuus (Jh 14:6)) ja rakkaus (1Jh 4:8). Hän on niiden ruumiillistuma. Hänessä ne ovat tasapainossa. Kristitylle näiden toteuttaminen tuottaa kuitenkin vaikeuksia. ”Sekä että” tilalle tulee usein ”joko tai”.

Totuus ilman rakkautta tai totuuden korostaminen rakkauden kustannuksella vie yksipuoliseen oikeaoppisuuteen. Rakkaus ilman totuutta tai rakkauden korostaminen totuuden kustannuksella vie ihmiskeskeisyyteen, joko hurmahenkisyyteen tai liberalismiin.

4. Kristittyjen yhteyden merkitys (Ilm 3:7–13)

”Filadelfian seurakunnan enkelille kirjoita: Näin sanoo Pyhä, Totinen, jolla on Daavidin avain, hän, joka avaa, eikä kukaan sulje, ja joka sulkee, eikä kukaan avaa: Minä tiedän sinun tekosi. Katso, minä olen avannut sinun eteesi oven, eikä kukaan voi sitä sulkea; sillä tosin on sinun voimasi vähäinen, mutta sinä olet ottanut vaarin minun sanastani etkä ole minun nimeäni kieltänyt. Katso, minä annan sinulle saatanan synagogasta niitä, jotka sanovat olevansa juutalaisia, eivätkä ole, vaan valhettelevat; katso, minä olen saattava heidät siihen, että he tulevat ja kumartuvat sinun jalkojesi eteen ja ymmärtävät, että minä sinua rakastan” (Ilm 3:7–9).

Sana ”Filadelfia” merkitsee suomeksi ”veljellistä eli uskoviin keskinäistä rakkautta”. Toisin sanoen Herra lupaa, että jos Hän löytää jostakin seurakunnan, jossa uskovat rakastavat toisiaan ja pitävät kiinni totuuden sanasta, Hän antaa siihen seurakuntaan uusia jäseniä.

Miksi näin? Siksi, että maailma ei lue Jumalan sanaa, vaan kristittyjä. Kristityt ovat Kristuksen kirjeitä. Maailman Raamattu on nahkakansissa, sillä kristityt ovat maailman Raamattu. Ellemme me heijasta molempia, totuutta ja rakkautta, ihmiset eivät saa oikeata kuvaa Kristuksesta, meidän todistuksemme ei ole silloin vakuuttava.

TIIVISTELMÄ YDINASIOISTA

1. Sekä totuus että rakkaus on määritelty Raamatussa. Uskottomuus kummassa tahansa on syntiä, josta on nöyryyttävä parannukseen.
2. Totuudessa ja rakkaudessa pysymistä tulee edellyttää varsinkin hengellisiltä isiltä ja äideiltä ja aivan erityisesti Jumalan valtakunnan työntekijöiltä. Tässä mielessä kirkkomme elää syvässä kriisissä, suorastaan pimeydessä.
3. Isä, Poika ja Pyhä Henki ovat yhtä. He eivät toimi toisiansa vastaan. Pyhä Henki ei vie Kristuksesta eteenpäin vaan syvemmälle Kristukseen. Sellainen ”hengellisyys”, joka sivuuttaa Raamatussa ilmoitetun totuuden tai rakkauden, ei ole Pyhän Hengen työtä.

Yhteyteen kuuluu luonnollisesti seurakunta sekä suppeammin, että laajemmin ymmärrettynä. Apt. 2:42: *Ja he pysyivät apostolien opetuksessa ja keskinäisessä yhteydessä ja leivän murtamisessa ja rukouksissa.*

Fil. 2:1-8: Jos siis on jotakin kehoitusta Kristuksessa, jos jotakin rakkauden lohdutusta, jos jotakin Hengen yhteyttä, jos jotakin sydämellisyyttä ja laupeutta, niin tehkää minun iloni täydelliseksi siten, että olette samaa mieltä, että teillä on sama rakkaus, että olette sopuisat ja yksimieliset ettekä tee mitään itsekkyydestä tai turhan kunnian pyynnöstä, vaan että nöyryydessä pidätte toista parempana kuin itseänne ja että katsotte kukin, ette vain omaanne, vaan toistenkin parasta. Olkoon teillä se mieli, joka myös Kristuksella Jeesuksella oli, joka ei, vaikka hänellä olikin Jumalan muoto, katsonut saaliiksensa olla Jumalan kaltainen, vaan tyhjensi itsensä ja otti orjan muodon, tuli ihmisten kaltaiseksi, ja hänet havaittiin olennaltaan sellaiseksi kuin ihminen; hän nöyryytti itsensä ja oli kuuliainen kuolemaan asti, hamaan ristin kuolemaan asti.

Jeesus sanoi ennen ristiä: *"Kun minut ylennetään maasta, niin minä vedän kaikki tyköni"* (Joh. 12:32). Mitä lähempänä olemme ristiä, sitä lähempänä olemme myös toisiamme.

JEESUKSEN RISTI JA ALENNUSTIE YHTEYDEN PERUSTANA

Oikeastaan jossain vaiheessa hoksasin, että Jeesuksen jäähyväispuhe opetuslapsille oli Joh.14 eteenpäin. Joh. 17 oli sen jatkona Jeesuksen rukous Isälle.

Puheessaan opetuslapsille Jeesus kertoo tulevasta kärsimisestään, kuolemastaan ja ylösnousustaan. Hän kertoo, että opetuslapset joutuvat ahtaalle. Jeesus kertoo, että Hän lähettää Pyhän Hengen avuksi. Jeesus kertoo valmistavansa sijaa Isän kotiin. Hän kertoo miten Hänellä on täydellinen yhteys Isään. Joskus yhteys Jeesukseen on oleva täydellinen ja ikuinen myös Hänen omillaan.

Jeesus kertoo vertauksen viinipuusta ja sen oksista. Yhteys Jeesukseen merkitsee kaikkea Hänen opetuslapsilleen.

Jeesuksen rukous Isälle on pyyntö kaiken edellä olevan toteutumiseksi. Se on valmiutta kulkea Jumalan, Isän, suunnitelmissa kohti ristiä, jolloin Jeesus kirkastetaan ja pyhitetään. Tässä lasketaan koko perusta kaikelle kristittyjen yhteydelle.

Myös pitkään puherunkooni liittämäni loppujakeet Fil.2:1-8 kertovat Jeesuksen alennustiestä esimerkkinä keskinäiselle yhteydelle.

TOTUUS JA RAKKAUS

Mm. Efesolaiskirje kertoo sitten siitä, miten yhteys on mahdollista säilyttää. Tällöin ollaan vasta hiljan siirretty seurakunnan vaiheeseen, ja Paavali kirjoittaa kristityille.

Oikeastaan täytyisi verrata Paavalin puhetta kristityille Jeesuksen sanoihin opetuslapsilleen, eli Joh.17 edeltäviin lukuihin.

[Ef 4 antaa kristittyjen yhteyden säilymiseksi kaksi neuvoa: 1\) totuudessa pysyminen ja 2\) rakkaudessa pysyminen \(Ef 4:2–3 ja 15\)](#)

Jeesus sanoi itsestään: "Minä olen tie, totuus ja elämä; ei kukaan tule Isän tykö muutoin kuin minun kauttani" (TOTUUS).

Jeesus myös sanoi: "Sen käskyn minä teille annan, että rakastatte toisianne" (RAKKAUS).

Yhteyttä ei voi olla ilman totuutta, eikä ilman rakkautta.